

Predsedovi Vlády SR a Vláde Slovenskej republiky:

Národný energetický a klimatický plán sa aktualizuje a rozhoduje sa v ňom, či sa nám podarí úspešne zmodernizovať energetiku a dosiahnuť uhlíkovú neutralitu v roku 2050. Strategický plán na prechod k bezuhlíkovej ekonomike musí byť prioritou Slovenska.

Slovensko sa v rámci Zelenej dohody pre Európu (European Green Deal) zaviazalo k dosiahnutiu uhlíkovej (klimatickej) neutrality do roku 2050. Dosiahnutie uhlíkovej neutrality je predpokladom udržania globálneho otepľovania na Zemi pod hranicou 1,5°C oproti hodnotám pred priemyselnou revolúciou. Súčasťou Zelenej dohody sú opatrenia a legislatívne rámce zamerané na znižovanie emisií skleníkových plynov, ako aj konkrétne nástroje na ich financovanie.

Súčasnú hospodárstvo a energetiku Slovenskej republiky musia nutne prejsť na modernejší a konkurencieschopnejší hospodársky systém. Sektor energetiky prechádza asi najvýznamnejšou zaťažkovacou skúškou v histórii.

Spôsob, akým transformáciu energetiky a hospodárstva uskutočníme, rozhoduje o tom, či z nej ako krajina vyjdeme posilnení alebo porazení.

Integrovaný národný energetický a klimatický plán (INEKP) alebo aj National Energy Climate Plan (NECP)¹ je kľúčový strategický dokument, v ktorom Slovensko stanovuje národné ciele pre energetiku a klímu do roku 2030. Práve v NECP sa rozhoduje, či a ako Slovensko dosiahne uhlíkovú neutralitu v roku 2050. Zároveň slúži na koordináciu pri dosahovaní cieľov medzi ministerstvami. Podľa reportovaných údajov² sa nám však nedarí dosahovať požadovaný pokrok v zavádzaní obnoviteľných zdrojov, pri obnove budov a riešení energetickej chudoby.

Prechod na bezuhlíkové hospodárstvo a energetiku je dlhý a náročný proces a Slovensko má zrejme poslednú šancu naplánovať a začať realizovať prechod na zelenú ekonomiku, ak záväzok uhlíkovej neutrality v roku 2050 myslí vážne. Krajiny, ktoré svoje plány implementujú, získavajú náskok.

V súčasnosti Ministerstvo hospodárstva SR pripravuje jeho aktualizáciu. Návrh aktualizácie má ministerstvo zaslať Európskej komisii do konca júna 2023. Platnosť aktualizovaného NECP má začať od leta 2024 do roku 2033, kedy sa má vypracovať nový NECP.

Konkrétna podoba tohto dôležitého legislatívno-strategického dokumentu môže prispieť k úspešnej transformácii energetického sektora. Zároveň významne pomôže dosiahnuť stanovené klimatické ciele a poskytne hodnotný strategický rámec pre vytvorenie transparentného legislatívneho prostredia a stimuláciu investičného záujmu. Okrem toho, Slovensko má do roku 2033 k dispozícii viac ako 10 miliárd EUR z EÚ na realizáciu klimatických opatrení.

¹<https://www.mhsr.sk/uploads/files/zsrwR58V.pdf>

²<https://www.mhsr.sk/energetika/integrovaný-narodný-energetický-a-klimatický-plan-na-roky-2021-2030/sprava-o-stave-vykonavani-a-integrovaného-narodného-energetickeho-a-klimatickeho-planu-2023?csrt=16015117747045362894>

Prečo je NECP dôležité a prečo žiadame o jeho dobrú prípravu

- NECP je dokumentom, v ktorom Slovensko prijíma strategické rozhodnutia o tom, či a ako úspešne zvládne svoju zelenú transformáciu.
- NECP má poskytnúť obyvateľstvu Slovenska istotu, že ako krajina zvládneme zelenú transformáciu a pomôžeme im zvládnuť dôsledky zmeny klímy.
- NECP má poskytnúť firmám predvídateľný plán transformácie slovenskej ekonomiky, na ktorý budú môcť úspešne a včas reagovať prispôbením podnikania.
- Súčasný NECP takúto istotu ani predvídateľnosť neobsahuje.
- NECP na rozhodujúce obdobie rokov 2024 – 2033 sa pripravuje bez riadneho participatívneho procesu a zapojenia dotknutej odbornej verejnosti a bez dostatočného časového priestoru na diskusiu.

Vážení pán premiér, vážená vláda, žiadame vás, aby ste vypracovaniu NECP venovali vysokú prioritu. Za najdôležitejšie považujeme:

1. Prijat' v NECP ambiciózne ciele pre rok 2030, ktoré budú predpokladom dosiahnutia uhlíkovej neutrality 2050.
2. Naplánovať v NECP také opatrenia a ich finančné krytie, ktoré preukázateľne povedú k naplneniu cieľov.
3. Nastaviť systém zodpovednosti a spolupráce rezortov potrebnej na dosiahnutie cieľov a realizáciu opatrení (napríklad formou Klimatického zákona).

Výzvu iniciovala **Slovenská Klimatická Iniciatíva**.

www.klimatickainiciativa.sk

Signatári výzvy

Asociácia výrobcov elektriny zo slnka (AVES) | Ľudovít Sluka, predseda

Bratislava Policy Institute (BPI) | Michal Vašečka, programový riaditeľ

Budovy pre budúcnosť (BPB) | Katarína Nikodemová, riaditeľka

Cyklokoalícia, o.z. | Dan Kollár, prezident

Filozofická fakulta, Univerzita Komenského | Ivan Buraj, vysokoškolský učiteľ

Green Talk, s.r.o. | Daniel Rabina, zakladateľ

Greenpeace | Katarína Juríková, riaditeľka

Inštitút cirkulárnej ekonomiky, o.z. (INCIEN) | Ivana Maleš, zakladateľka

Klimatická koalícia | Dana Mareková, koordinátorka

Knauf Insulation, s.r.o. | Peter Robl, public affairs manager

Prognostický Ústav, SAV | Dušana Dokupilová, vedecká pracovníčka

PW Energy, a.s. | Michal Mašek, projektový manažér

SLOVENERGOokno, o.z. | Daniel Holler, predseda

Slovenská asociácia fotovoltaického priemyslu a OZE (SAPI) | Ján Karaba, riaditeľ

Slovenská bioplynová asociácia (SBA) | Vladimír Šošovička, predseda

Slovenská rada pre zelené budovy (SKGBC) | Barbara Plachá, výkonná riaditeľka